

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО
ТА АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ.
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

ВАРИВОДА В.І., кандидат юридичних наук
(Національна академія внутрішніх справ)

УДК 342.95

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ІНОЗЕМЦІВ
ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ**

Розглянуто питання відповідальності іноземців та осіб без громадянства за порушення ними правил та безпеки дорожнього руху.

Ключові слова: *правила дорожнього руху, транспортні засоби, дипломатичний імунітет, іноземці, правила дорожнього руху*

Рассматривается вопрос ответственности иностранцев и лиц без гражданства за нарушение ими правил и безопасности дорожного движения.

Ключевые слова: *правила дорожного движения, транспортные средства, дипломатический иммунитет, иностранцы, правила дорожного движения*

The question of liability of foreigners and stateless persons for violation of rules and road safety.

Keywords: *rules of the road, vehicles, diplomatic immunity, the foreigners, the rules of the road*

Із розвитком сучасних міжнародних відносин проблема правової регламентації адміністративної відповідальності іноземців і осіб без громадянства в Україні стає актуальною, оскільки іноземці, які відвідують нашу країну, вдаються до вчинення адміністративних правопорушень. Як показує аналіз міжнародного законодавства, у всіх державах цьому питанню надається важливе значення. Питання адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства тією чи іншою мірою висвітлені у працях О. Кузьменко, О. Малиновської, В. Новіка, В. Олефіра, С. Константінова, М. Лошицького, М. Хавронюка, Б. Прощаєва, М. Марченка, С. Трофімова, проте, на наш погляд, вони потребують подальшого дослідження і вдосконалення.

Іноземці і особи без громадянства, які перебувають на території України, підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах з громадянами України. Питання про відповідальність за адміністративні правопорушення, вчинені на території України іноземцями, які згідно з чинними законами та міжнародними договорами України користуються імунітетом від адміністративної юрисдикції України, вирішуються дипломатичним шляхом, відповідно до статті 16 КУпАП [1].

Відповідно до Віденської конвенції про дипломатичні зносини (Україна є учасником даної конвенції) члени дипломатичного корпусу, співробітники адміністративно-технічного та допоміжного персоналу посольств користуються імунітетом. Члени дипкорпусу користуються відповідним імунітетом у повному обсязі, члени адміністративно-технічного та допоміжного персоналу, як правило, тільки при виконанні своїх службових обов'язків (ст. 31 конвенції) [2].

Засоби пересування дипломатичного та консульського корпусу теж користуються імунітетом від обшуку, ревізії, арешту та інших виконавчих дій.

При порушенні правил дорожнього руху особою, яка користується імунітетом, після перевірки документів, що засвідчують особу та її статус, який підтверджується дипломатичним паспортом чи спеціальним посвідченням, що видається Міністерством закордонних справ України (дипломатична чи консульська картка), складається протокол, а документи повертаються власнику. Забороняється проводити щодо зазначеної особи будь-які заходи затримання або інші примусові дії, за винятком випадків, коли надання свободи буде вести до продовження правопорушення.

Якщо особа, яка має дипломатичний імунітет, керує транспортним засобом у стані сп'яніння, їй пропонується припинити керування. Огляд на стан сп'яніння в медичних закладах проводиться за її згоди. У цьому випадку посадова особа Державтоінспекції МВС повідомляє чергового підрозділу Державтоінспекції МВС. Також рекомендується запрошувати на місце виявлення правопорушення

представника дипломатичного представництва, при якому вказана особа акредитована.

При відмові від проходження медичного огляду і спробах продовжити керування транспортним засобом особою, яка має дипломатичний імунітет, подальший рух цього автомобіля не допускається, у зв'язку з чим у присутності двох свідків складається рапорт із зазначенням вичерпних відомостей про особу правопорушника. У рапорті обов'язково вказується, що зазначена особа керувала транспортним засобом у стані сп'яніння (вказуються ознаки сп'яніння), відмовилася на прохання працівників Державтоінспекції МВС вийти з автомобіля, пояснити свою поведінку і пройти медичний огляд. Після складення рапорту забороняється вживати будь-які заходи щодо затримання цієї особи або інші примусові дії. Цій особі пропонується скористатися послугами таксі або попутного транспорту, надається можливість викликати по телефону інший автомобіль або водія. Про факт затримання автомобіля під керуванням особи, яка має дипломатичний імунітет, негайно інформується чергова частина підрозділу Державтоінспекції МВС і Департамент Державтоінспекції МВС. До рапорту додаються пояснення свідків.

Рапорт та інші матеріали щодо порушення правил дорожнього руху особами, які мають дипломатичний імунітет, у п'ятиденний строк надсилаються до Департаменту Державтоінспекції МВС з подальшою передачею їх до Міністерства закордонних справ України, про що особа, яка має дипломатичний імунітет, попереджається на місці вчинення адміністративного правопорушення.

Оформлення матеріалів порушень правил дорожнього руху іноземцями та особами без громадянства, які не мають дипломатичного імунітету, здійснюється відповідно до чинного законодавства.

Під час оформлення матеріалів про вчинене іноземцем або особою без громадянства правопорушення йому рекомендується вирішити всі питання щодо провадження в адміністративній справі за місцем учинення цього порушення. Працівники Державтоінспекції МВС повинні використати всі передбачені законодавством можливості щодо розгляду та виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення в найкоротші терміни.

Справи про порушення правил дорожнього руху іноземцями та особами без громадянства, які не мають дипломатичного імунітету, розглядаються за місцем скоєння адміністративного правопорушення.

Під час оформлення матеріалів дорожньо-транспортної пригоди за участю транспортних засобів під керуванням іноземців або осіб без громадянства у протоколі про адміністративне правопорушення в рядку "Номерний знак" зазначаються національні реєстраційні номери транспортного засобу іноземця або особи без громадянства (літерні і цифрові символи).

Після закінчення тримісячного строку незатребувані посвідчення водія іноземців надсилаються до Департаменту Державтоінспекції МВС для подальшого направлення до Департаменту консульської служби Міністерства закордонних справ України і повернення власникам [3].

Для оперативного розгляду адміністративних справ про порушення правил іноземцями при їх транзитному проїзді через територію України у відділах дорожньої міліції на автомагістралях, окремих підрозділах дорожньо-патрульної служби, відділеннях (відділах) ДАІ МРВВС встановлюється чіткий графік перебування там службових осіб, які мають право розглядати всі справи про адміністративні правопорушення Правил. Графік доводиться до особового складу співробітників ДАІ, які здійснюють нагляд за дорожнім рухом. За необхідності працівник ДАІ безпосередньо на місці вчинення правопорушення знайомить з цим графіком порушника.

У випадку затримання іноземного водія, який не сплатив накладений у відповідності з вимогами чинного законодавства штраф (це підтверджується записом у виданому тимчасовому дозволі) безпосередньо перед виїздом за межі України або після закінчення встановленого п'ятнадцятиденного строку, його дії необхідно кваліфікувати як ухилення від сплати штрафу. У цьому разі відповідно до вимог ст. 265² КУпАП України транспортний засіб порушника до сплати штрафу може бути затримано. Після тимчасового затримання транспортного засобу працівник Державної автомобільної інспекції зобов'язаний надати особі можливість повідомити про тимчасове затримання транспортного засобу та своє місцезнаходження іншу особу за власним вибором і вжити заходів щодо повернення автомобіля до місця постійної дислокації, а також забороняє експлуатацію транспортного засобу до усунення несправностей, виявлених у процесі його огляду.

Транспортний засіб може бути тимчасово затриманий на строк до вирішення справи про адміністративне правопорушення, але не більше трьох днів з моменту такого затримання.

Після закінчення триденного строку тимчасового затримання транспортного засобу осо-

ба має право звернутися за отриманням тимчасово затриманого транспортного засобу. Таке звернення особи є обов'язковим для його виконання незалежно від стадії вирішення справи про адміністративне правопорушення.

За подання такого звернення та повернення особі тимчасово затриманого транспортного засобу не може стягуватися плата.

Порядок тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках та стоянках визначається Кабінетом Міністрів України [1].

У випадку отримання підрозділом ДАІ квитанції про сплату штрафу іноземним водієм, який поїхав з місця вчинення правопорушення, залишивши посвідчення водія, або неможливості стягнення призначеного штрафу після закінчення строку виконання постанови, а також після виконання постанови про позбавлення іноземця права керування транспортними засобами його посвідчення водія разом з копією постанови (у випадку сплати штрафу – без постанови) у десятиденний строк надсилається до ГУДАІ МВС України для передачі Консульському управлінню Міністерства закордонних справ України. Кореспонденція, що надсилається в ГУДАІ МВС України, повинна включати супровідний лист з чітко зазначеними прізвищем громадянина, країною його проживання, стислим змістом правопорушення, іншими необхідними відомостями й даними. Супровідний лист підписується керівництвом Державтоінспекції Республіки Крим, міст Києва та Севастополя, областей України.

Під час оформлення відповідних документів про ДТП за участю транспортних засобів іноземних власників у протоколі в рядку «Номерний знак» копіюються реєстраційні національні номери автотранспорту (літерні та цифрові символи). Водіям видається довідка про пошкодження транспортних засобів [3].

Документи, які використовувались при розгляді справи (протокол, копія постанови тощо), підшиваються до справи та в установленому порядку зберігаються.

Таким чином, відповідальність іноземців та осіб без громадянства за порушення у сфері правил та безпеки дорожнього руху в Україні регулюється нормами міжнародного права, міжнародними договорами, Законом України «Про дорожній рух», постановами Кабінету Міністрів України та актами МВС України.

Список використаної літератури:

1. Р.А. Калужний, В.І.Олефір, С.Ф.Константинов та ін. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Наук.-практ. коментар. – К., 2010.
2. Про ратифікацію Віденської конвенції про дипломатичні зносини: Указ Президії Верховної Ради Української РСР // ВВР Української РСР. – 1964. – № 13. – Ст. 199.
3. Про затвердження Інструкції з оформлення працівниками Державтоінспекції МВС матеріалів про адміністративні порушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: Наказ МВС України № 77 від 26 лютого 2009 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.

Надійшла до редакції 20.01.2011

СМЕСОВА В.Л.,

кандидат економічних наук, доцент

ТАЛАМАНЧУК О.С., слухач магістратури

(Дніпропетровський державний

університет внутрішніх справ)

УДК 342.9

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Надано визначення категорії „персональні дані” та їх класифікацію, проаналізовано нормативно-правову базу у сфері захисту персональних даних, запропоновано шляхи удосконалення механізму їх захисту.

Ключові слова: персональні дані, персональна інформація, закон

